

UDC 004.2

**THE CONCEPTS OF AMERICAN DREAM AND CHINESE DREAM:
COMPARATIVE ANALYSIS**
**КОНЦЕПЦІЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ МРІЇ ТА КИТАЙСЬКОЇ МРІЇ: КОМПАРАТИВНИЙ
АНАЛІЗ**

Simonov M.A. / Сімонов М.А.

PhD student / аспірант

Nelipa D.V. / Неліпа Д.В.

*d.p.s., prof.**Taras Shevchenko National University of Kyiv,**Volodymyrska str. 60, Kyiv, Ukraine***Вступ**

У сучасних умовах зростання конкуренції та політичного протистояння між Сполученими Штатами Америки та Китайською Народною Республікою, постає питання: в яких саме аспектах це відбувається? Враховуючи сучасну геополітичну ситуацію та багатополярну модель світового устрою, глобальні інтереси цих держав не дають змогу досягати компромісів, зокрема у економічній, політичній та безпековій сферах. Станом на сьогодні, КНР є другим за значенням центром світової політики та економіки і, незважаючи на передову позицію Сполучених Штатів у цих сферах, може їх обігнати за економічними показниками і стати впродовж 5-10 років першою економікою світу, завдячуючи не тільки впровадженню такої інфраструктурної ініціативи як «Один пояс, один шлях», а й «китайській мрії», яка ідеологічно характеризує державу. І, безумовно, було б доцільно порівняти «китайську мрію» з паралельно існуючою «американською мрією» як основою внутрішньої політики США.

Основний текст

Починаючи з аналізу Сполучених Штатів Америки, можна виокремити ключову деталь: сьогодні провідна роль у міжнародних справах, у світовій політиці та економіці, науково-технічному прогресі, а також у військово-технічній та військово-стратегічній сферах належить саме Сполученим Штатам. США поширили та, безумовно, воліють зберегти свій вплив на значну частину світового співтовариства, зосередивши у своїх руках передові технології та розробки. Що є цікавим, теоретико-ідеологічні основи переваги цієї країни над іншими були закладені ще у XVIII столітті. Своє вираження вони отримали у втіленні «американської мрії», яка фактично характеризує основи національної ідеї США. Залежно від контексту поняття «американська мрія» може трактуватися по-різному. Зараз це словосполучення часто позначає ідеал життя жителів США, що передбачає високий життєвий стандарт (власна нерухомість, високооплачувана робота, кілька автомобілів, повна медична страховка), і подальший перехід у вищу соціальну страту.

Вважається, що вперше «американську мрію» ввів Джеймс Адамс Траслоу у своїй книзі «Епос Америки» від 1931 р. На її сторінках він заявив, що американська мрія - це «мрія про землю, на якій життя має бути кращим і

багатшим і повнішим для кожного, відповідно до здібностей та здобутків» [1]. У «Новому політичному словнику» Вільяма Сефайра, відомого журналіста та спічрайтера Р. Ніксона (Safire's New Political Dictionary. Oxford University Press, 31 березня 2008 р.) «американська мрія» розкривається як «ідеал свободи та можливостей, які мотивували засновників американської системи [3]. Американська система вважається основою (скелетом), а «американська мрія» серцем (душею) політично організованого американського народу та держави, а також усієї національної політичної системи» [2].

Один із найпопулярніших тлумачних словників англійської мови «Мерріам-Вебстер» стверджує, що «американська мрія» – це «американський соціальний ідеал, який акцентується на егалітаризмі та особливо матеріальному благополуччю» [4]. Так чи інакше, у цьому тлумаченні цього концепту, особливий акцент робиться:

- 1) на свободі, яка включає гарантію успіху і процвітання для кожної людини;
- 2) на загальній рівності прав та можливостей для досягнення благополуччя, як правило, матеріального;
- 3) на тому факті, що американська нація спочатку будувалася на ідеалах «свободи та можливостей»;
- 4) на тій думці, що досягнення цієї мрії є багато в чому початковим компонентом духовної єдності народу США, його духовної скріпою. А оскільки американська мрія є «серцем усієї національної політичної системи», то сама система орієнтована на її досягнення;
- 5) на егалітаризмі (загальній рівності прав чи добробуту як принципі організації суспільного життя), як альтернативі елітаризму, який мав місце в Європі того часу, і в багатьох країнах у наші дні [3].

Як і США, Китай зараз є одним із основних та ключових гравців на міжнародній арені. Враховуючи градус конфронтації США з КНР, що постійно підвищується, однією з основних тенденцій міжнародних відносин у XXI столітті став бурхливий розвиток Китаю. Посилення країни фактично в усіх галузях зажадало від її керівництва переосмислення ролі КНР у світі та формулювання відповідних її статусу та амбіціям зовнішньополітичних концепцій. Еволюція міжнародного дискурсу від Ден Сяопіна та формули «приховувати свої можливості та триматися в тіні» призвела до його значної активізації з приходом до влади Сі Цзіньпіна, з яким прийнято асоціювати цілу низку глобальних концепцій. Однією є концепція «китайської мрії», спочатку орієнтованої на внутрішню, китайську аудиторію. Широко обговорювана в європейському та американському науково-експертному співтоваристві, вона часто визначається як певна модифікація «американської мрії», її рефлексивне переосмислення, і наділяється китайською специфікою. Таке порівняння може виявити деякі смислові конструкти, закладені в концепцію. З одного боку, в Китаї виросло кілька поколінь, для яких Америка з її економічним рівнем розвитку і рівними можливостями для кожного представляла якийсь ідеал.

Логічно припустити, що автори «китайської мрії», враховуючи суперництво КНР зі США за лідерство у системі міжнародних відносин, взяли за основу

американську концепцію і внаслідок власної рефлексії її переосмислили. Дійсно, якщо суб'єкт «американської мрії» – це людина та її індивідуальне щастя, необмежені можливості для економічного благополуччя, то на вершині ієрархії цінностей «китайської мрії» знаходиться сильна держава, потім процвітаюче суспільство і лише потім – людина з її потребами та прагненням до щастя. Іншими словами, втілення «китайської мрії» не мислиться без держави, але при цьому існує і зворотний зв'язок: держава працює на благо суспільства і, зрештою, людину. Такий підхід до інтерпретації "китайської мрії" лежить на поверхні. Однак, при аналізі зовнішньополітичних концепцій Китаю було б недалекоглядно спиратися на поверхневі смисли, нехтуючи іншими факторами, такими, як, наприклад, соціологічна рефлексія інтелектуальної та політичної еліти КНР, яка надає колосальний вплив, зокрема на її зовнішньополітичний дискурс.

У травні 2013 року напередодні зустрічі з президентом США Бараком Обамою в інтерв'ю американським ЗМІ Голова КНР Сі Цзіньпін наголосив: «На новому історичному етапі сенс китайської мрії - багата та могутня держава, національне відродження та щастя народу. Мета нашої боротьби - до 2020 року подвоїти обсяг ВВП та середньодушові доходи міського та сільського населення порівняно з 2010 роком, всебічно збудувати суспільство малого благоденства. До середини поточного століття - побудувати модернізовану, багату та могутню демократичну та соціалістичну державу, здійснити велику мрію про відродження китайської нації». Ці етапи розвитку отримали назву «мети двох століть» [6; 7].

Розглядаючи публікації китайських авторів, можна вирізнити їхні бачення відмінностей китайської мрії від американської:

1. Відмінності, пов'язані з історичними факторами, культурними аспектами та географічним положенням. З давніх-давен китайська нація страждала від набігів сусідніх народів, які прагнули заволодіти державною владою в країні. Тож у контексті китайської мрії поняття «сильна держава» завжди буде на першому місці.

2. Мета китайської мрії – національне відродження, мета американської мрії - особистий успіх. Адже США - це держава емігрантів, вони не мають особливої територіальної прихильності та єдиної національної спільноти.

3. Китайську мрію можуть здійснити лише громадяни країни, американська мрія здійснюється за рахунок талановитих мігрантів. Китай спирається лише на власні сили.

4. Китайська мрія розрахована на гармонію та щастя суспільства, американська мрія орієнтується на особисту свободу та особисте щастя. У Китаї окрема особистість завжди була включена до системи суспільних відносин.

5. Китайська мрія - багатий історичний контекст, американська мрія - лише двісті п'ятдесят - триста років розвитку. Китайська мрія – це, насамперед, велике відродження китайської нації. Даною ідеєю в країні були захоплені з кінця XIX століття, коли Піднебесну охопила системна національна криза. А такий термін як «тун», або «велике єднання», з'явився ще до нашої ери.

6. Китайська мрія спирається на силу народних мас, американська мрія - на висування окремої людини. Китайська нація в процесі свого розвитку

неодноразово переживала часи занепаду та регресу. Для розвитку Китаю потрібна єдина воля. Тому реалізація китайської мрії ґрунтується на єдиній свідомості та єдиному прагненні до поставленої мети. Мета американської мрії - прагнення особистого збагачення, тому державу роблять могутньою успішні люди.

7. Китайська мрія потрібна для процвітання нації, американська - для особистої слави. За часів Опіумних війн народ Китаю був поставлений навколішки і мав жалюгідне існування. Не маючи подібних болючих точок в історії, важко зрозуміти китайську мрію, адже американці не знали великих історичних трагедій, у них не може з'явитися мрії, подібної до китайської [8; 9; 10].

Висновки.

Підсумовуючи зазначимо, що Китай сьогодні, орієнтуючись на свої цінності, традиції та історичні події - як позитивні, так і такі, що викликали соціально-політичний занепад, - намагається у свій шлях перевершити американську мрію Сполучених Штатів Америки. Китай ставить за мету не тільки втілити можливості самореалізації й матеріального благополуччя громадян, а й привити їм ідею національного відродження й створити умови гармонійного та щасливого співіснування китайців. Також можна помітити, що деякі автори публікацій акцентують увагу на істотній різниці між розвитком суспільства у Китаї та США та історичній несправедливості таких процесів, зазначаючи, що китайці, зважаючи на ті труднощі, які американська нація у порівнянні з ними не переживала, мають право на реалізацію власної, більш прогресивної та перспективної китайської мрії.

Концепція "китайської мрії", закликаючи до відродження нації, приносить, крім політичного та економічного, важливий ідеологічний зміст. Включення складової національного відродження в цю концепцію - це офіційна реабілітація традиційної китайської думки, ренесансу конфуціанства, хоча це все відбувається досить обережно та поступово. Поява нової концепції спричинила енергійні дискусії як всередині, так і за межами Китаю про те, що означає бути китайцем, як зрозуміти Китай і, що ще важливіше, що таке майбутнє Китаю та всього світу.

Китайська мрія - це суть соціалізму з китайською специфікою; ця концепція є ідеологічним сигналом про те, що Китай може бути не лише світовою фабрикою та конкурувати з США за звання першої економіки світу, але й стати країною з високим рівнем життя населення і, врешті, стати гарантом мирного розвитку та співіснування з іншими державами. Але цей шлях, безумовно, залежить суто від дипломатії політичного керівництва Китаю та, безумовно, його зовнішньополітичних пріоритетів, що однозначно потребує розробки окремого дослідження.

Список використаних джерел:

1. James Truslow Adams. "The Epic of America" (1931)
2. American Exceptionalism And An «Exceptional» President (2010) URL: <https://www.forbes.com/2010/08/31/barack-obama-exceptionalism-america->

opinions-columnists-mallory-factor.html

3. Safire's New Political Dictionary. Oxford University Press (2008)
4. Dictionary by Merriam-Webster. American dream (2023) URL: <https://www.merriam-webster.com/thesaurus/American%20dream>
5. Wolak, J. and Peterson, D.A.M. "The Dynamic American Dream". American Journal of Political Science (2020)
6. General secretary Xi Jinping's fifteen speeches systematically elaborate the Chinese dream [习近平总书记15篇讲话系统阐述“中国梦”], People's Daily (2013) URL: <http://theory.people.com.cn/n/2013/0619/c40531-21891787.htm>
7. Xi Pledges 'Great renewal of Chinese nation,' Xinhua (2012) URL: http://news.xinhuanet.com/english/china/2012-11/29/c_132008231.htm
8. Neville Mars, Adrian Hornsby. "The Chinese Dream – a society under construction" (2006)
9. Joe Studwell. "The China Dream: The Quest for the Last Great Untapped Market on Earth" (2003)
10. Helen Wang. "The Chinese Dream: The Rise of the World's Largest Middle Class and What It Means to You" (2010)

Abstract. *The article considers two concepts: the Chinese dream and the American dream, which determine the internal policy of the two most influential states: the People's Republic of China and the United States of America.*

The historical prerequisites of their formation are analyzed. The most characteristic differences between the concept of the Chinese and the American dream are determined.

It has been proven that, despite the closeness of interpretation, the concept of the Chinese dream is significantly different from the American dream in many aspects. Some of the differences in these concepts are due to historical factors, cultural development and geographical location, as well as China's focus on its own strength, on the strength of the Chinese nation; the American dream is realized at the expense of talented migrants, who are given all the opportunities to realize their needs, including financial ones; and the Chinese dream rests on the power of the masses, the American dream on the nomination of an individual.

It is substantiated that the interpretation of the Chinese dream as a reinterpreted and endowed with Chinese specificity of the American dream is wrong, since the Chinese dream is positioned as a separate concept that had its own historical development.

Key words: *applied political science, China, US, political strategies, political relations, internal policy.*

Scientific adviser: *Doctor of Political Sciences, prof. Nelipa D.V.*

Article sent: 20.07.2023

© Simonov M.A.